

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (ceturta palāta)

2012. gada 12. jūlijā *

Patērētāju tiesību aizsardzība — Patēriņa kredītligumi — Direktīva 2008/48/EK — 22., 24. un 30. pants — Valsts tiesiskais regulējums, ar kuru paredzēts transponēt šo direktīvu — Piemērojamība ligumiem, kas nav ietverti minētās direktīvas materiālās piemērošanas un piemērošanas laikā jomā — Šajā direktīvā neparedzēti pienākumi — Bankas komisijas maksu, kuras ir tiesīgs iekasēt aizdevējs, ierobežošana — LESD 56., 58. un 63. pants — Pienākums ieviest valsts tiesībās atbilstīgas un efektīvas ārpustiesas strīdu izšķiršanas procedūras

Lieta C-602/10

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Judecătoria Călărași* (Rumānija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2010. gada 6. decembrī un kas Tiesā reģistrēts 2010. gada 21. decembrī, tiesvedībā

SC Volksbank România SA

pret

Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor – Comisariatul Județean pentru Protecția Consumatorilor Călărași (CJPC).

TIESA (ceturta palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], tiesneši A. Prehala [*A. Prechal*] (referents), L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*], K. Toadere [*C. Toader*] un E. Jarašūns [*E. Jarașiūnas*],

ģenerālvokāte V. Trstenjaka [*V. Trstenjak*],

sekretāre R. Šereša [*R. Șereș*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2012. gada 19. aprīļa tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *SC Volksbank România SA* vārdā – *M. Niculeasa, R. Damaschin* un *R. Nanescu*, advokāti,
- Rumānijas valdības vārdā – *R. H. Radu* un *R.-I. Munteanu*, pārstāvji,
- Čehijas valdības vārdā – *M. Smolek* un *J. Vláčil*, pārstāvji,
- Vācijas valdības vārdā – *T. Henze* un *J. Kemper*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – rumāņu.

- Itālijas valdības vārdā – *G. Palmieri*, pārstāve, kurai palīdz *S. Fiorentino, avvocato dello Stato*,
- Austrijas valdības vārdā – *C. Pesendorfer*, pārstāve,
- Eiropas Komisijas vārdā – *L. Bouyon* un *M. Owsiany-Hornung*, pārstāves,

nemot vērā pēc ģenerālvokātes uzklaušīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerālvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 23. aprīļa Direktīvas 2008/48/EK par patēriņa kredītīgumiem un ar ko atceļ Direktīvu 87/102/EEK (OV L 133, 66. lpp., un kļūdu labojumi – OV 2009, L 207, 14. lpp.; OV 2010, L 199, 40. lpp., un OV 2011, L 234, 46. lpp.) 22., 24. un 30. pantu, kā LESD 56., 58. un 63. pantu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp *SC Volksbank România SA* (turpmāk tekstā – “*Volksbank*”) un *Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor – Comisariatul Județean pentru Protecția Consumatorilor Călărași (CJPC)* (Valsts Patērētāju tiesību aizsardzības iestāde – Kelerašu reģionālais komisariāts patērētāju tiesību aizsardzībai, turpmāk tekstā – “*ANPC*”) par atsevišķiem noteikumiem, kuri iekļauti *Volksbank* un tās klientu starpā noslēgtajos patēriņa kredītīgumos un kuri, kā uzskata *ANPC*, ir pretrunā valsts tiesiskajam regulējumam, ar kuru paredzēts transponēt Direktīvu 2008/48.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

- 3 Direktīvas 2008/48 preambulas 3., 4. un 7. apsvērums ir formulēti šādi:

“(3) [...] pastāv būtiskas atšķirības starp dažādu dalībvalstu tiesību aktiem fizisku personu kreditēšanas jomā kopumā, un jo īpaši patēriņa kredīta jomā. [...]”

(4) *De facto* un *de jure* situācija, kuras pamatā ir minētās atšķirības valstīs, dažos gadījumos rada izkropļotu konkurenci starp kreditoriem Kopienā un šķēršļus iekšējam tirgum tajos gadījumos, kad dalībvalstis ir pieņēmušas dažādas imperatīvas normas, kas ir stingrākas nekā tās, kuras paredzētas [Padomes 1986. gada 22. decembra] Direktīvā 87/102/EEK [par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz patēriņa kredītu (OV 1987, L 42, 48. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 1998. gada 16. februāra Direktīvu 98/7/EK (OV L 101, 17. lpp.; turpmāk tekstā – “Direktīva 87/102”)]. Tas ierobežo patērētāju iespējas tieši izmantot pārrobežu kredīta pakāpeniski pieaugošo pieejamību. [...]”

[..]

(7) Lai sekmētu pareizi funkcionējoša patēriņa kredītu iekšējā tirgus izveidi, ir jāparedz saskaņota Kopienas sistēma vairākās būtiskās jomās. [...]”

4 Direktīvas 2008/48 preambulas 9. un 10. apsvērumā ir noteikts:

“(9) Vajadzīga pilnīga saskaņošana, lai visiem patērētājiem Kopienā nodrošinātu augstu un līdzvērtīgu viņu interešu aizsardzības līmeni un lai izveidotu īstu iekšējo tirgu. Tādēļ dalībvalstīm nevajadzētu atļaut saglabāt vai ieviest valstu noteikumus, izņemot tos, kas paredzēti šajā direktīvā. Šāds ierobežojums tomēr būtu jāpiemēro tikai tad, ja šajā direktīvā pastāv saskaņoti noteikumi. Ja šādi saskaņoti noteikumi nepastāv, dalībvalstīm būtu jāpatur tiesības saglabāt vai ieviest valstu tiesību aktus. [..]”

(10) Šajā direktīvā ietvertās definīcijas nosaka saskaņošanas apjomu. Tāpēc dalībvalstu saistībām īstenot direktīvas nosacījumus vajadzētu būt ierobežotām attiecībā uz to apjomu, kā tas noteikts minētajās definīcijās. Atbilstīgi Kopienas tiesību aktiem šai direktīvai tomēr nebūtu jāskar tas, kā dalībvalstīs tiek piemēroti direktīvas nosacījumi attiecībā uz jomām, kas neietilpst tās darbības jomā. Tādējādi dalībvalstis varētu saglabāt vai ieviest valstu tiesību aktus, kas ir atbilstīgi šīs direktīvas vai tās atsevišķu noteikumu prasībām par kredītņēmumiem, kas ir ārpus šīs direktīvas darbības jomas, piemēram, par kredītņēmumiem, kuru summa ir mazāka par EUR 200 vai lielāka par EUR 75000. [..]”

5 Šīs direktīvas preambulas 14. apsvēruma redakcija ir šāda:

“Kredītņēmumi, kas aptver ar nekustamo īpašumu nodrošināta kredīta piešķiršanu, nebūtu jāiekļauj šīs direktīvas darbības jomā. Šāda veida kredīti pēc būtības ir ļoti īpaši. Šīs direktīvas darbības jomā nebūtu jāiekļauj arī kredītņēmumi, kuru mērķis ir finansēt īpašumtiesību uz zemi vai esošu vai plānotu ēku iegūšanu vai paturēšanu. [..]”

6 Minētās direktīvas preambulas 44. apsvērumā ir noteikts:

“Lai nodrošinātu tirgus pārskatāmību un stabilitāti un kamēr nav veikta tālāka saskaņošana, dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka ir atbilstīgi pasākumi kreditoru regulēšanai vai uzraudzībai.”

7 Šīs direktīvas 2. panta, kura virsraksts ir “Darbības joma”, 2. punktā ir paredzēts:

“Šo direktīvu nepiemēro:

- a) kredītņēmumiem, kas ir nodrošināti ar hipotēku vai citu pielīdzināmu nodrošinājumu, ko parasti izmanto dalībvalstī attiecībā uz nekustamo īpašumu, vai kas ir nodrošināti ar tiesībām saistībā ar nekustamo īpašumu;
- b) kredītņēmumiem, kuru mērķis ir iegūt vai saglabāt īpašumtiesības uz zemi vai esošu vai plānotu ēku;
- c) kredītņēmumiem, kuru kredīta kopsumma ir mazāka par EUR 200 vai lielāka par EUR 75000;

[..]”

8 Direktīvas 2008/48 22. panta, kura virsraksts ir “Saskaņošana un šīs direktīvas obligāta piemērošana”, 1. punktā ir noteikts:

“Ciktāl šajā direktīvā iekļauti saskaņoti noteikumi, dalībvalstis savos tiesību aktos nedrīkst saglabāt vai ieviest noteikumus, kas atšķiras no šajā direktīvā paredzētajiem.”

- 9 Šīs direktīvas 24. panta, kura virsraksts ir “Ārpustiesas strīdu izšķiršana”, 1. punktā ir paredzēts:
- “Dalībvalstis nodrošina, ka tiek ieviestas atbilstīgas un efektīvas ārpustiesas strīdu izšķiršanas procedūras patērētāju strīdu izšķiršanai par kredītliģumiem, attiecīgā gadījumā izmantojot esošās struktūras.”
- 10 Saskaņā ar Direktīvas 2008/48 27. un 29. pantu tās transponēšanai noteiktais termiņš beidzās 2010. gada 11. jūnijā, kas ir datums, kad tika atcelta Direktīva 87/102.
- 11 Atbilstoši Direktīvas 2008/48 30. pantam, kura virsraksts ir “Pārejas pasākumi”:
- “1. Šo direktīvu nepiemēro kredītliģumiem, kas pastāv dienā, kad stājas spēkā valsts īstenošanas pasākumi.
2. Dalībvalstis tomēr nodrošina, ka 11., 12., 13. un 17. pantu, 18. panta 1. punkta otro teikumu un 18. panta 2. punktu piemēro arī beztermiņa kredītliģumiem, kas ir spēkā dienā, kad valstī stājas spēkā īstenošanas pasākumi.”
- Rumānijas tiesības*
- 12 Direktīvu 2008/48 valsts tiesībās ir paredzēts transponēt ar Valdības steidzamības kārtībā pieņemto rīkojumu [*Ordonanță de Urgență a Guvernului*] 50/2010 (2010. gada 11. jūnija *Monitorul Oficial al României*, I daļa, Nr. 389; turpmāk tekstā – “*OUG 50/2010*”).
- 13 *OUG 50/2010* 2. panta 1. punktā ir noteikts:
- “Šis steidzamības kārtībā pieņemtais rīkojums ir piemērojams kredītliģumiem, tai skaitā kredītliģumiem, kas ir nodrošināti ar hipotēku vai cita veida tiesībām uz nekustamo īpašumu, kā arī kredītliģumiem, kuru priekšmets ir īpašumtiesību uz esošu vai plānotu ēku iegūšana vai saglabāšana, kā arī rekonstrukcija, iekārtošana, konsolidācija, renovēšana, paplašināšana vai vērtības palielināšana, neatkarīgi no kopējās aizdevuma summas.”
- 14 *OUG 50/2010* 36. pantā ir paredzēts:
- “Saistībā ar piešķirto aizdevumu aizdevējs ir tiesīgs iekasēt vienīgi komisijas maksu par kredīta pieteikuma izskatīšanu, komisijas maksu par aizņēmuma administrēšanu vai komisijas maksu par norēķina konta apkalpošanu, kompensācijas maksājumu aizdevuma pirmstermiņa atmaksas gadījumā, ar apdrošināšanu saistītās izmaksas, attiecīgā gadījumā – soda naudas, kā arī vienreizēju komisijas maksu par pakalpojumiem, kas sniegti pēc patērētāju lūguma.”
- 15 *OUG 50/2010* 85. panta 2. punktā ir noteikts:
- “Lai izliģuma ceļā atrisinātu iespējamus strīdus, neierobežojot patērētāju tiesības celt prasību tiesā pret tiem aizdevējiem un kredīta starpniekiem, kuri ir pārkāpuši šī steidzamības kārtībā pieņemtā rīkojuma noteikumus, vai patērētāju tiesības vērsties [*ANPC*], patērētāji var izmantot ārpustiesas patērētāju strīdu izšķiršanas un zaudējumu atlīdzības procedūras saskaņā ar Likuma 192/2006 par mediāciju un mediatora profesijas veikšanas kārtību noteikumiem, ar tajā vēlāk izdarītajiem grozījumiem un papildinājumiem.”
- 16 *OUG 50/2010* 86.–88. pantā ir paredzēts sankciju režīms, tostarp sankcijas, ko šā rīkojuma noteikumu pārkāpšanas gadījumā ir tiesīgi piemērot *ANPC* darbinieki.

17 Saskaņā ar *OUG* 50/2010 94. pantu:

“Šis steidzamības kārtībā pieņemtais rīkojums stājas spēkā 10 dienā pēc tā publicēšanas *Monitorul Oficial al României*, I daļa.”

18 *OUG* 50/2010 95. panta redakcija ir šāda:

“1. Attiecībā uz pastāvošajiem līgumiem aizdevējiem ir pienākums 90 dienu laikā, sākot no šī steidzamības kārtībā pieņemtā rīkojuma spēkā stāšanās, nodrošināt šo līgumu atbilstību šī rīkojuma noteikumiem.

2. Grozījumi pastāvošajos līgumos ir izdarāmi 90 dienu laikā, sākot no šī steidzamības kārtībā pieņemtā rīkojuma spēkā stāšanās, noslēdzot papildvienošanās.

[..]”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

19 Pamatlietā izvērtējamie kredītlīgumi *Volksbank* un tās klientu starpā ir noslēgti pirms *OUG* 50/2010 stāšanās spēkā.

20 Tie būtībā ir līgumi, ar kuriem patērētājiem ir piešķirti ar hipotēku vai cita veida tiesībām uz nekustamo īpašumu nodrošināti aizdevumi.

21 Šajos līgumos ir ietverti atsevišķi noteikumi par bankas komisijas maksām, attiecībā uz kurām *Volksbank* ir paredzējusi sev tiesības pieprasīt tās no saviem klientiem un kuras ir pamatlietas priekšmets.

22 Tādējādi pamatlietā izvērtējamo kredītlīgumu Vispārīgo noteikumu 3.5. klauzulā, kuras virsraksts ir “Riska komisija”, ir paredzēts, ka par aizdevuma izsniegšanu aizdevuma saņēmējam var tikt piemērots pienākums attiecībā pret banku samaksāt riska komisiju, kas aprēķināta, ņemot vērā aizdevuma atlikušo vērtību, un kas ir maksājama ik mēnesi visa aizdevuma darbības termiņa laikā.

23 Minēto līgumu Īpašo noteikumu 5. klauzulā, kuras virsraksts arī ir “Riska komisija”, ir precizēts, ka šī komisijas maksa atbilst 0,2 % no aizdevuma atlikušās vērtības un ka tā ir maksājama ik mēnesi paredzētajos atmaksas datumos visa līguma darbības termiņa laikā.

24 Pēc 2010. gada 22. jūnija, kad stājās spēkā *OUG* 50/2010, *Volksbank* veica pasākumus, lai kredītlīgumu papildvienošanos ietvaros nomainītu attiecībā uz strīdīgajām klauzulām lietoto apzīmējumu pret “komisijas maksa par kredīta administrēšanu”, kas ir šī rīkojuma 36. pantā paredzēta komisijas maksas kategorija, tomēr neizdarot nekādas izmaiņas tās kvantitatīvajā apmērā.

25 Tāpat arī pēc *OUG* 50/2010 spēkā stāšanās *ANPC Volksbank* pārbaudes laikā konstatēja, ka tā joprojām turpina iekasēt “risku komisiju”, kas minēta pamatlietā izvērtējamajos kredītlīgumos un vēlāk pārdēvēta par “komisijas maksu par kredīta administrēšanu”.

26 *ANPC*, kura uzskatīja, ka šīs komisijas maksas iekasēšana ir pretrunā *OUG* 50/2010 36. pantam, sastādīja protokolu attiecībā uz *Volksbank*, galvenokārt uzliekot tai naudas sodu, kā arī piemērojot citas papildu sankcijas. *Volksbank* ir apstrīdējusi šo protokolu iesniedzējtiesā.

- 27 Iesniedzējtiesā *Volksbank* norādīja, ka atsevišķi *OUG* 50/2010 noteikumi ir pretrunā Direktīvai 2008/48. Tādējādi, ņemot vērā arī šīs direktīvas mērķi, kas ir paredzēt pilnīgu saskaņošanu, lai nodrošinātu brīvu kredītiestāžu sniegto pakalpojumu apriti, *Volksbank* apgalvoja, ka šai tiesai ir pienākums nepiemērot šos noteikumus pamatlietā.
- 28 *Volksbank* tādējādi uzskata, ka *OUG* 50/2010 2. panta 1. punkts – ciktāl atbilstoši tam šis rīkojums ir attiecināms uz tādiem kredītlīgumiem, kas ir nodrošināti ar hipotēku vai cita veida tiesībām uz nekustamo īpašumu, kā pamatlietā izvērtējamie līgumi – ir pretrunā Direktīvas 2008/48 2. panta 2. punktam, jo šajā noteikumā esot tieši paredzēts, ka šāda veida līgumiem šī direktīva nav piemērojama.
- 29 Turklāt attiecībā uz līgumiem, kurus var uzskatīt par tādiem, kas ietilpst Direktīvas 2008/48 piemērošanas jomā, *Volksbank* ir norādījusi, ka *OUG* [50/2010] 36. pantā – ciktāl tajā paredzēts izsmeltošs to bankas komisijas maksu uzskaitījums, ko ir tiesīga iekasēt kredītiestāde, – nav ņemta vērā šī piemērošanas joma, jo šajā direktīvā esot paredzēti vienīgi noteikumi par pienākumu atbilstoši informēt patērētājus.
- 30 Aizliegums iekasēt citas komisijas maksas kā vien tās, kas paredzētas iepriekš minētajā 36. pantā, esot arī pretrunā Savienības tiesību normām kapitāla brīvas aprites un pakalpojumu sniegšanas brīvības jomā.
- 31 Attiecībā uz pakalpojumu sniegšanas brīvību šis aizliegums kredītiestādēm, kas piedāvā savus pakalpojumus Rumānijā, radot izmaksu pieaugumu, liedzot tām būt konkurētspējīgām Savienības līmenī. Tas radot arī šķērslī ārpus šīs dalībvalsts dibinātu kredītiestāžu ienākšanai Rumānijas patēriņa kredītu tirgū.
- 32 Attiecībā uz kapitāla brīvu apriti Rumānijas patērētāji vairs nevarēšot saņemt aizdevumus ārpus minētās dalībvalsts dibinātās iestādēs, ņemot vērā to, ka tiem būs tiesības lūgt atcelt *OUG* 50/2010 noteikumiem neatbilstošas komisijas maksas vai līguma noteikumus.
- 33 Visbeidzot *Volksbank* apgalvo, ka *OUG* 50/2010 85. panta 2. punktā paredzētā patērētāju iespēja tieši vērsties *ANPC*, kā arī šīs iestādes pilnvaras piemērot sodu, ja tā uzskatītu, ka šis rīkojums ir ticis pārkāpts, nav uzskatāma par atbilstīgu un efektīvu ārpusstiesas strīdu izšķiršanas metodi, kā tas ir prasīts Direktīvas 2008/48 24. panta 1. punktā, bet tieši pretēji – var palielināt strīdu skaitu, kā tas Rumānijā arī esot noticis.
- 34 Iesniedzējtiesa ir norādījusi, ka pamatlietā izvērtējamais strīds būtībā ir par tāda līguma noteikuma ar virsrakstu “Riskā komisija” spēkā esamību, kurš ir ietverts kredītlīgumos, kas ir noslēgti pirms *OUG* 50/2010 spēkā stāšanās, un kura apzīmējums, kas pēc šā datuma tika izmainīts, tagad ir “komisijas maksa par kredīta administrēšanu”.
- 35 Šī tiesa uzskata, ka *OUG* 50/2010 noteikumi tika pieņemti, lai steidzami transponētu Direktīvu 2008/48, un ka tādēļ tie ir piemērojami atbilstoši šai direktīvai. Tomēr ar šiem valsts noteikumiem minētā direktīva varētu būt transponēta neatbilstoši vai nepilnīgi.
- 36 Šādos apstākļos *Judecătoria Călărași* [Kelerašu tiesa] nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Kādā apmērā Direktīvas 2008/48 30. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas liedz dalībvalstīm paredzēt, ka valsts likums, ar kuru ir transponēta šī direktīva, ir piemērojams arī attiecībā uz līgumiem, kas ir noslēgti pirms šī likuma spēkā stāšanās?”

- 2) Kādā apmērā [OUG 50/2010] 85. panta 2. punkta noteikumi ir uzskatāmi par atbilstošu Direktīvas 2008/48 24. panta 1. punkta transponēšanu, kurā ir paredzēts dalībvalstu pienākums nodrošināt, ka tiek ieviestas atbilstīgas un efektīvas ārpustiesas strīdu izšķiršanas procedūras patērētāju strīdu par kredītlīgumiem izšķiršanai?
- 3) Kādā apmērā Direktīvas 2008/48 22. panta 1. punkts ir interpretējams tādējādi, ka ir veikta pilnīga patēriņa kredītlīgumu jomu reglamentējošo tiesību aktu saskaņošana, kuras rezultātā dalībvalstīm nav atļauts:
 - a) attiecināt Direktīvā 2008/48 ietvertu tiesību normu piemērojamību arī uz līgumiem, kuri ir tieši izslēgti no tās piemērošanas jomas (kā, piemēram, hipotekārie kredītlīgumi vai līgumi, kas ir saistīti ar tiesībām uz nekustamo īpašumu), vai
 - b) paredzēt kredītiestādēm papildu pienākumus attiecībā uz komisijas maksu veidiem, kuras tās ir tiesīgas iekasēt, vai attiecībā uz atsauces kritēriju veidiem, ar kuriem var būt saistīta valsts tiesību akta, ar kuru veikta transponēšana, piemērošanas jomā ietilpstošajos patēriņa kredītlīgumos noteiktā mainīgā procentu likme?
- 4) Gadījumā, ja uz trešo jautājumu tiek atbildēts noliedzīgi, kādā apmērā pakalpojumu sniegšanas brīvības un kapitāla brīvas aprites principi vispārīgi un [LESD] 56., 58. pants un 63. panta 1. punkts it īpaši ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalstij ir aizliegts piemērot kredītiestādēm tādas pasākumus, saskaņā ar kuriem saistībā ar patēriņa kredītlīgumiem ir aizliegts iekasēt bankas komisijas maksas, kas nav iekļautas apstiprināto komisijas maksu sarakstā, ja vien tās nav paredzētas attiecīgās valsts tiesību aktos?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par trešā jautājuma a) daļu

- 37 Atbilstoši trešā jautājuma a) daļai, kas ir jāizskata vispirms, iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Direktīvas 2008/48 22. panta 1. punkts ir interpretējams tādējādi, ka tas liedz valsts pasākuma, ar kuru paredzēts transponēt šo direktīvu valsts tiesībās, materiālās piemērošanas jomā ietvert tādas kredītlīgumus kā pamatlietā izvērtējamie, kuru priekšmets ir ar nekustamo īpašumu nodrošināta aizdevuma piešķiršana, lai gan šāda veida līgumi atbilstoši minētās direktīvas 2. panta 2. punkta a) apakšpunktam ir tieši izslēgti no šīs direktīvas materiālās piemērošanas jomas.
- 38 No Direktīvas 2008/48 22. panta 1. punkta, interpretējot to preambulas 9. un 10. apsvēruma gaismā, izriet, ka tajā ir paredzēta pilnīga saskaņošana attiecībā uz šīs direktīvas piemērošanas jomā ietilpstošajiem kredītlīgumiem un, kā izriet no minētā 22. panta virsraksta, tai ir obligāts raksturs, kas ir jāsaprot tādējādi, ka jomās, uz kurām konkrēti attiecas šī saskaņošana, dalībvalstīm nav tiesību saglabāt vai ieviest citus valsts noteikumus, kas atšķiras no šajā direktīvā paredzētajiem.
- 39 Turklāt, kā izriet it īpaši no Direktīvas 2008/48 preambulas 3., 4. un 7. apsvēruma, saskaņošana, kuru ar to ir paredzēts veikt vairākās nozīmīgās jomās, būtiski atšķiras no saskaņošanas, kuru ir paredzēts veikt ar Direktīvu 87/102, kas šobrīd ir atcelta un aizstāta ar Direktīvu 2008/48 un kura paredzēja īstenot tikai minimālu saskaņošanu, kā to ir kvalificējusi Tiesa (šajā ziņā skat. it īpaši 2010. gada 16. novembra rīkojumu lietā C-76/10 *Pohotovost*, Krājums, I-11557. lpp., 66. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 40 Tomēr, kā izriet arī no Direktīvas 2008/48 preambulas 10. apsvēruma, dalībvalstis atbilstīgi Savienības tiesībām var piemērot šīs direktīvas noteikumus attiecībā uz jomām, kas neietilpst tās piemērošanas jomā. Tādējādi dalībvalstis var saglabāt vai ieviest valstu tiesību aktus, kas ir atbilstīgi šīs direktīvas vai tās atsevišķu noteikumu prasībām, attiecībā uz kredītlīgumiem, kas ir ārpus šīs direktīvas piemērošanas jomas.
- 41 No lēmuma par prejudiciālu jautājumu uzdošanu izriet, ka pamatlietā izvērtējamo kredītlīgumu priekšmets galvenokārt ir ar nekustamo īpašumu nodrošinātu aizdevumu piešķiršana.
- 42 Līdz ar to atbilstīgi Direktīvas 2008/48 2. panta 2. punkta a) apakšpunktam un ņemot vērā tās preambulas 14. apsvērumu, šāda veida kredītlīgumi neietilpst šīs direktīvas piemērošanas jomā šī aizdevuma veida specifiskā rakstura dēļ.
- 43 Tādēļ, kā izriet no šā sprieduma 40. punkta, saistībā ar šāda veida līgumiem saskaņošana, kuru paredzēts veikt ar Direktīvu 2008/48, neliedz dalībvalstij iekļaut šādus līgumus valsts pasākuma, ar kuru paredzēts transponēt šo direktīvu, piemērošanas jomā, lai piemērotu šiem līgumiem visus vai atsevišķus šīs direktīvas noteikumus.
- 44 Līdz ar to uz trešā jautājuma a) daļu ir jāatbild, ka Direktīvas 2008/48 22. panta 1. punkts ir interpretējams tādējādi, ka tas neliedz valsts pasākuma, ar kuru paredzēts transponēt šo direktīvu valsts tiesībās, materiālās piemērošanas jomā ietvert tādus kredītlīgumus kā pamatlietā izvērtējamie, kuru priekšmets ir ar nekustamo īpašumu nodrošināta aizdevuma piešķiršana, lai gan šāda veida līgumi atbilstoši minētās direktīvas 2. panta 2. punkta a) apakšpunktam ir tieši izslēgti no šīs direktīvas materiālās piemērošanas jomas.

Par pirmo jautājumu

- 45 Uzdodot savu pirmo jautājumu, kurš ir jāizskata kā otrais, iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Direktīvas 2008/48 30. panta 1. punkts ir interpretējams tādējādi, ka tas liedz valsts pasākumā, ar kuru paredzēts transponēt šo direktīvu valsts tiesībās, tā piemērošanu laikā definēt tādējādi, ka šis pasākums ir attiecināms arī uz tādiem kredītlīgumiem kā pamatlietā, kuri ir izslēgti no šīs direktīvas materiālās piemērošanas jomas un kuri bija spēkā minētā valsts pasākuma spēkā stāšanās brīdī.

Par pieņemamību

- 46 Rumānijas valdība uzskata, ka šis jautājums ir formulēts pārāk vispārīgi, jo tas attiecas uz patēriņa kredītlīgumiem kopumā, bet pamatlietā tiek izvērtēts ar hipotēku nodrošināts kredītlīgums, kas neietilpst Direktīvas 2008/48 materiālās piemērošanas jomā. Līdz ar to šis jautājums esot daļēji nepieņemams.
- 47 Eiropas Komisija norāda, ka pamatlieta attiecas uz hipotekārajos kredītlīgumos ietverto līguma noteikumu spēkā esamību. Tā kā šāda veida līgumi Direktīvā 2008/48 ir izslēgti no tās piemērošanas jomas un tajā nav ietverti saskaņoti noteikumi attiecībā uz līguma noteikumiem, atbildei uz pirmo jautājumu nebūtu konkrētas ietekmes uz šo lietu.
- 48 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka LESD 267. pantā noteiktās procedūras ietvaros tikai valsts tiesa, kura izskata strīdu un kurai ir jāuzņemas atbildība par pieņemamo tiesas nolēmumu, ir tā, kas, ņemot vērā lietas īpatnības, var noteikt, cik lielā mērā prejudiciālais nolēmums ir vajadzīgs, lai šī tiesa varētu taisīt spriedumu, un cik atbilstīgi ir Tiesai uzdotie jautājumi. Tātad, ja uzdotie jautājumi attiecas uz Savienības tiesību interpretāciju, Tiesai principā ir pienākums pieņemt nolēmumu (it īpaši skat. 2010. gada 18. marta spriedumu apvienotajās lietās no C-317/08 līdz C-320/08 *Alasini* u.c., Krājums, I-2213. lpp., 25. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 49 Tādējādi valsts tiesas iesniegto lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu Tiesa var noraidīt tikai tad, ja ir acīmredzams, ka lūgtajai Savienības tiesību interpretācijai nav nekādas saistības ar pamatlietas faktiskajiem apstākļiem vai tās priekšmetu, ja problēmai ir hipotētisks raksturs vai arī ja Tiesas rīcībā nav faktisko un juridisko elementu, kas vajadzīgi, lai sniegtu lietderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem (it īpaši skat. 2008. gada 14. februāra spriedumu lietā C-450/06 *Varec*, Krājums, I-581. lpp., 24. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 50 Tomēr no lietas materiāliem izriet, ka, uzdodot šo jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai saistībā ar tādiem kredītlīgumiem kā pamatlietā, kas ir izslēgti no Direktīvas 2008/48 materiālās piemērošanas jomas un kas bija spēkā valsts pasākuma, ar kuru paredzēts transponēt šo direktīvu valsts tiesībās, spēkā stāšanās brīdī, minētās direktīvas 30. panta 1. punkts liedz šajā valsts pasākumā tā piemērošanu laikā definēt tādējādi, ka tas ir attiecināms arī uz šāda veida līgumiem.
- 51 Tā kā jautājums tādējādi ir par Savienības tiesību interpretāciju un katrā ziņā nav acīmredzami, ka uz to nevarētu tikt sniegta nolēmuma pamatlietā pieņemšanai noderīga atbilde, Tiesai ir pienākums uz to atbildēt.

Par lietas būtību

- 52 Kā izriet no Direktīvas 2008/48 preambulas 9. un 10. apsvēruma, dalībvalstīm principā ir jāparedz nosacījumi, ar kādiem tās vēlas savu valsts tiesisko regulējumu, ar kuru transponēta šī direktīva, attiecināt uz tādiem kredītlīgumiem kā pamatlietā, kuri neietilpst kādā no jomām, attiecībā uz kurām Savienības likumdevējs ir vēlējis paredzēt saskaņotus noteikumus.
- 53 No tā izriet, ka, ja attiecībā uz šiem līgumiem dalībvalstis var savā valsts tiesiskajā regulējumā, ar kuru paredzēts transponēt Direktīvu 2008/48, ieviest tiesību normu, kas konkrēti atbilst minētās direktīvas 30. panta 1. punktā paredzētajam pārejas pasākumam, tad tās, ievērojot Līguma par Eiropas Savienības darbību noteikumus un citus atvasināto tiesību aktus, kas var būt atbilstīgi, var arī ieviest tādu atšķirīgu pārejas pasākumu kā *OUG 50/2010 95. pantā* paredzētais, kura rezultātā minētais tiesiskais regulējums ir attiecināms arī uz līgumiem, kuri bija spēkā tā spēkā stāšanās brīdī.
- 54 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2008/48 30. panta 1. punkts ir interpretējams tādējādi, ka tas neliedz valsts pasākumā, ar kuru paredzēts transponēt šo direktīvu valsts tiesībās, tā piemērošanas laikā jomu definēt tādējādi, ka šis pasākums ir attiecināms arī uz tādiem kredītlīgumiem kā pamatlietā izvērtējamie, kuri ir izslēgti no šīs direktīvas materiālās piemērošanas jomas un kuri bija spēkā minētā valsts pasākuma spēkā stāšanās brīdī.

Par trešā jautājuma b) daļu

- 55 Atbilstoši trešā jautājuma b) daļai, kas ir jāizvērtē kā trešā, iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Direktīvas 2008/48 22. panta 1. punkts ir interpretējams tādējādi, ka tas liedz valsts pasākumā, ar kuru paredzēts transponēt šo direktīvu valsts tiesībās, kredītiestādēm noteikt minētajā direktīvā neparedzētus pienākumus attiecībā uz, pirmkārt, komisijas maksu veidiem, kuras tās ir tiesīgas iekasēt saistībā ar šā pasākuma piemērošanas jomā ietilpstošajiem patēriņa kredītlīgumiem, un, otrkārt, attiecībā uz atsaucē kritēriju veidiem, ar kuriem var būt saistīta šajos līgumos noteiktā mainīgā procentu likme.

Par pieņemamību

- 56 Rumānijas valdība un Komisija apgalvo, ka šis jautājums nav pieņemams, ciktāl tas attiecas uz atsaucē kritēriju veidiem, ar kuriem var būt saistīta patēriņa kredītlīgumos noteiktā mainīgā procentu likme.

- 57 Ņemot vērā šā sprieduma 48. un 49. punktā atgādinātos principus, šie iebildumi ir akceptējami.
- 58 Faktiski ir jākonstatē, ka no Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem neizriet, ka piemērojamajās valsts tiesībās būtu paredzētas tiesību normas, ar kurām kredītiestādēm tiek noteikti pienākumi attiecībā uz atsaucē kritērijiem, ar kuriem var būt saistīta patēriņa kredītligumos noteiktā mainīgā procentu likme un kuri papildinātu Direktīvā 2008/48 paredzētos. Lietas materiālos nav norādītas šādas valsts tiesību normas, un it īpaši tajos nav minēts, ka šīs normas būtu pamatlietas priekšmets.
- 59 No tā izriet, ka uz trešā jautājuma b) daļu nav jāsniedz atbilde, ciktāl tā attiecas uz atsaucē kritēriju veidiem, ar kuriem var būt saistīta patēriņa kredītligumos noteiktā mainīgā procentu likme.

Par lietas būtību

- 60 Kā jau minēts šā sprieduma 40. punktā, no Direktīvas 2008/48 preambulas 10. apsvēruma it īpaši izriet, ka saistībā ar tādiem kredītligumiem, kas neietilpst šīs direktīvas materiālās piemērošanas jomā, kā pamatlieta izvērtējamie kredītligumi, dalībvalstis var saglabāt vai ieviest valstu tiesību aktus, kas ir atbilstīgi šīs direktīvas vai tās atsevišķu noteikumu prasībām.
- 61 Tādējādi Direktīva 2008/48, it īpaši tās 22. panta 1. punkts, saistībā ar šiem ligumiem arī neliedz dalībvalstij ieviest šajā direktīvā neparedzētus pienākumus, kuru mērķis ir nodrošināt patērētāju aizsardzību, kā, piemēram, šajā gadījumā *OUG* 50/2010 36. pants, kurā izsmēloši uzskaitītas bankas komisijas maksas, kuras aizdevējs ir tiesīgs iekasēt no patērētājiem.
- 62 Būtībā nešķiet, ka šāds ar Direktīvu 2008/48 nesaskaņotā jomā pieņemts patērētāju tiesību aizsardzību nodrošinošs noteikums ar šo direktīvu saskaņotajā jomā varētu ietekmēt šīs direktīvas pamatā esošo līdzsvaru starp patērētāju aizsardzības mērķiem un mērķi nodrošināt pareizi funkcionējoša patēriņa kredītu iekšējā tirgus izveidi.
- 63 Jāpiebilst, ka, kā jau minēts šā sprieduma 38. punktā, Direktīvas 2008/48 22. panta 1. punkts, interpretējot to preambulas 9. un 10. apsvēruma gaismā, ir saprotams tādējādi, ka saistībā ar kredītligumiem, kuri ietilpst šīs direktīvas piemērošanas jomā un uz kuriem šobrīd izskatāmā jautājuma kontekstā ir norādījusi iesniedzējtiesa, kaut arī tie nav pamatlietas priekšmets, minētajā direktīvā ir paredzēta pilnīga un obligāta saskaņošana, kas jomās, uz kurām tieši attiecas šī saskaņošana, neļauj dalībvalstīm saglabāt vai ieviest valstu noteikumus, kas atšķiras no šajā direktīvā paredzētajiem.
- 64 Līdz ar to saistībā ar šāda veida ligumiem dalībvalstis ir tiesīgas noteikt tādus pienākumus kā pienākums, kurš bankas komisijas maksu jomā izriet no *OUG* 50/2010 36. panta, tikai tad, ja Direktīvā 2008/48 nav ietverti saskaņoti noteikumi šajā jomā.
- 65 Ir jākonstatē, ka, kaut arī Direktīvā 2008/48 ir paredzēti pienākumi attiecībā uz informāciju, kas aizdevējam jāsniedz tostarp par bankas komisijas maksām, kuras veido kredīta kopējās izmaksas patērētājam šīs direktīvas 3. panta g) punkta izpratnē, tajā turpretī nav paredzētas materiālo tiesību normas attiecībā uz to komisijas maksu veidiem, ko ir tiesīgs iekasēt aizdevējs.
- 66 No Direktīvas 2008/48 preambulas 44. apsvēruma turklāt izriet, ka, lai nodrošinātu tirgus pārskatāmību un stabilitāti un kamēr nav veikta tālāka saskaņošana, dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka ir atbilstīgi pasākumi kreditoru regulēšanai vai uzraudzībai.
- 67 Līdz ar to uz trešā jautājuma b) daļu ir jāatbild, ka Direktīvas 2008/48 22. panta 1. punkts ir interpretējams tādējādi, ka tas neliedz valsts pasākumā, ar kuru paredzēts transponēt šo direktīvu valsts tiesībās, kredītiestādēm noteikt minētajā direktīvā neparedzētus pienākumus attiecībā uz komisijas maksu veidiem, kuras tās ir tiesīgas iekasēt saistībā ar šā pasākuma piemērošanas jomā ietilpstošajiem patēriņa kredītligumiem.

Par ceturto jautājumu

- 68 Uzdodot savu ceturto jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Līguma noteikumi pakalpojumu sniegšanas brīvības un kapitāla brīvas aprites jomā, it īpaši LESD 56., 58. pants un 63. panta 1. punkts, ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj tādu valsts tiesību noteikumu, ar kuru kredītiestādēm ir aizliegts iekasēt noteiktas bankas komisijas maksas.
- 69 Vispirms jānorāda, ka pamatlietā aplūkojamo valsts tiesību noteikumu nav nepieciešams izvērtēt saistībā ar kapitāla brīvas aprites jomā pastāvošajiem Līguma noteikumiem.
- 70 Būtībā, ja valsts pasākums vienlīdz ir saistīts ar pakalpojumu sniegšanas brīvību un kapitāla brīvu apriti, ir jāizvērtē, kādā apmērā minētais pasākums ir saistīts ar šo pamatbrīvību īstenošanu, un vai tādos apstākļos kā pamatlietā kādai no tām ir prioritāra nozīme. Tiesa attiecīgo pasākumu principā izskata tikai attiecībā pret vienu no šīm pamatbrīvībām, ja izrādās, ka viena no tām ir gluži otršķirīga salīdzinājumā ar otru un var tai tikt piesaistīta (2006. gada 3. oktobra spriedums lietā C-452/04 *Fidium Finanz*, Krājums, I-9521. lpp., 34. punkts).
- 71 Ja šajā gadījumā būtu jākonstatē, kā apgalvo *Volksbank*, ka, Rumānijā rezidējošiem klientiem radot šķēršļus attiecībā uz to patēriņa kredītu saņemšanu, ko piedāvā sabiedrības, kas dibinātas citās dalībvalstīs, šā noteikuma rezultātā klienti šos pakalpojumus izmanto retāk un tādējādi tiek mazināta ar šiem pakalpojumiem saistītā pārrobežu finanšu aprīte, tās būtu tikai nenovēršamas iespējamā pakalpojumu brīvas aprites ierobežojuma sekas (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Fidium Finanz*, 48. punkts).
- 72 Attiecībā uz pamatlietā aplūkojamā valsts tiesību noteikuma izvērtēšanu attiecībā pret Līguma noteikumiem pakalpojumu sniegšanas brīvības jomā no Tiesas pastāvīgās judikatūras izriet, ka kredītiestādes darbība, kas ir kredītu izsniegšana, tiek atzīta par pakalpojumu LESD 56. panta izpratnē (skat. it īpaši iepriekš minēto spriedumu lietā *Fidium Finanz*, 39. punkts).
- 73 Tāpat no pastāvīgās judikatūras izriet, ka jēdziens “ierobežojums” LESD 56. panta izpratnē nozīmē pasākumus, kas aizliedz, traucē vai padara mazāk pievilcīgu pakalpojumu sniegšanas brīvības izmantošanu (it īpaši skat. 2011. gada 29. marta spriedumu lietā C-565/08 Komisija/Itālija, Krājums, I-2101. lpp., 45. punkts).
- 74 Attiecībā uz jautājumu par to, kādos apstākļos tāds visām kredītiestādēm, kas sniedz pakalpojumus Rumānijas teritorijā, vienādi piemērojams pasākums kā šajā lietā aplūkojamais aizliegums iekasēt noteiktas bankas komisijas maksas var ietilpt šajā jēdzienā, ir jāatgādina, ka dalībvalsts tiesiskais regulējums nav ierobežojums Līguma izpratnē tādēļ vien, ka citas dalībvalstis saistībā ar līdzīgu pakalpojumu sniedzējiem, kas dibināti to teritorijās, piemēro mazāk stingrus vai ekonomiski pievilcīgākus noteikumus (it īpaši skat. iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Itālija, 49. punkts).
- 75 Savukārt ierobežojuma jēdziens ietver dalībvalsts pasākumus, kas, lai gan tiek piemēroti vienādi, ietekmē citu dalībvalstu uzņēmumu pieeju tirgum (it īpaši skat. iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Itālija, 46. punkts).
- 76 Šajā lietā tomēr nav ticis apgalvots, ka pamatlietā izvērtējamajā valsts tiesību noteikumā attiecībā uz aizdevējiem paredzētais aizliegums iekasēt noteiktas bankas komisijas maksas būtu piemērots saistībā ar citās dalībvalstīs dibinātu kredītiestāžu darbības uzsākšanas Rumānijā atļaušanu.
- 77 No Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem tāpat neizriet, ka šāda aizlieguma ieviešanas fakts būtu uzskatāms par reālu iejaukšanos šo iestāžu līgumslēgšanas brīvībā.

- 78 Rumānijas valdība, kā arī Komisija būtībā ir norādījušas – ko šajā ziņā nav apstrīdējusi arī *Volksbank* –, ka, kaut arī pamatlietā izvērtējamajā valsts tiesiskajā regulējumā ir ierobežots to bankas komisijas maksu skaits, kas var tikt ietvertas kredītlīgumos, tajā nav paredzētas prasības par likmju mērenību, jo attiecībā uz to komisijas maksu apmēru, kas ir atļautas atbilstoši pamatlietā izvērtējamajam valsts tiesību noteikumam, kā arī attiecībā uz procentu likmi nav paredzēts nekāds ierobežojums.
- 79 Tādējādi šis valsts tiesību noteikums, lai arī tā dēļ var būt nepieciešams veikt atsevišķu līgumu noteikumu pielāgošanu, pats par sevi nerada papildu izdevumus citās dalībvalstīs dibinātajām kredītiestādēm, nedz arī vēl jo vairāk – nepieciešamību šiem uzņēmumiem pārskatīt to politisko un komerciālo stratēģiju, lai iegūtu piekļuvi Rumānijas tirgum ar Rumānijas tiesību aktiem saderīgā veidā.
- 80 No tā izriet, ka, ņemot vērā Tiesā izvirzītos apstākļus, nav acīmredzams, ka minētais valsts tiesību noteikums padara mazāk pievilcīgu piekļuvi šim tirgum un piekļūšanas gadījumā samazina attiecīgo uzņēmumu kapacitāti nekavējoties izrādīt efektīvu konkurenci attiecībā pret uzņēmumiem, kas tradicionāli darbojas Rumānijā.
- 81 Šādos apstākļos attiecīgā valsts tiesību noteikuma ietekme uz pakalpojumu apmaiņu ir pārāk nejausa un netieša, lai šādu valsts pasākumu uzskatītu par tādu, kas var traucēt Kopienas iekšējo tirdzniecību (pēc analogijas it īpaši skat. 2011. gada 7. aprīļa spriedumu lietā *C-291/09 Francesco Guarnieri & Cie*, Krājums, I-2685. lpp., 17. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 82 Līdz ar to, ņemot vērā Tiesas rīcībā esošos lietas materiālus, ir jāsecina, ka tāds valsts pasākums kā pamatlietā nav pretrunā Līguma noteikumiem pakalpojumu sniegšanas brīvības jomā.
- 83 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz ceturto jautājumu ir jāatbild, ka Līguma noteikumi pakalpojumu sniegšanas brīvības jomā ir interpretējami tādējādi, ka tie pieļauj tādu valsts tiesību noteikumu, kas aizliedz kredītiestādēm iekasēt noteiktas bankas komisijas maksas.

Par otro jautājumu

- 84 Uzdodot savu otro jautājumu, kurš ir jāizskata kā pēdējais, iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Direktīvas 2008/48 24. panta 1. punkts ir interpretējams tādējādi, ka tas nepieļauj tādu valsts pasākuma, ar kuru paredzēts transponēt Direktīvu 2008/48, sastāvdaļu veidojošu tiesību normu, ar kuru patērētāju strīdu par kredītlīgumiem izšķiršanai patērētājiem ir ļauts vērsties tieši patērētāju tiesību aizsardzības iestādē, kura turpmāk var piemērot sodu kredītiestādēm šā valsts pasākuma pārkāpuma dēļ, nepastāvot pienākumam vispirms izmantot ārpustiesas strīdu izšķiršanas procedūras, kas attiecībā uz šāda veida strīdiem paredzētas valsts tiesību aktos.

Par pieņemamību

- 85 Vispirms ir jānorāda, ka, kaut arī šajā lietā attiecīgais pasākums, ar ko ir veikta transponēšana, proti, OUG 50/2010 85. panta 2. punkts, ir piemērojams attiecībā uz patēriņa kredītlīgumiem, kas neietilpst Direktīvas 2008/48 materiālās piemērošanas un piemērošanas laikā jomā, ir vispārzināms, ka saskaņotais noteikums, kas ir šā jautājuma priekšmets, proti, Direktīvas 2008/48 24. panta 1. punkts, ir kļuvis piemērojams šāda veida līgumiem atbilstoši šim iepriekš minētajam pasākumam, ar ko ir veikta transponēšana.
- 86 Šajā saistībā ir jāatgādina, ka Tiesa vairākkārt ir atzinusi savas pilnvaras lemt par lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu, kuri attiecas uz Savienības tiesību normām, situācijās, kurās pamatlietas fakti neietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā un tādējādi ir tikai dalībvalstu kompetencē, tomēr kurās minētās Savienības tiesību normas ir kļuvušas piemērojamas valsts tiesību dēļ, kurās ir atsauce uz Savienības tiesību normu saturu (it īpaši skat. 2011. gada 7. jūlija spriedumu lietā *C-310/10 Agafitei u.c.*, Krājums, I-5989. lpp., 38. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 87 Tiesa šajā ziņā tostarp ir uzsvērusi, ka, ja, regulējot pilnībā iekšējas situācijas, ar valsts tiesību aktiem cenšas panākt tādus pašus risinājumus, kādi ir panākti Savienības tiesībās, lai, piemēram, izvairītos no valsts pilsoņu diskriminācijas vai iespējamiem konkurences izkropļojumiem vai arī nodrošinātu vienotu procedūru salīdzināmās situācijās, pastāv zināma interese, lai nolūkā izvairīties no turpmākām atšķirībām interpretācijā normām vai jēdzieniem, kuri ir pārņemti no Savienības tiesībām, tiktu sniegta vienota interpretācija neatkarīgi no apstākļiem, kādos tie tiek piemēroti (it īpaši skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Agafitei* u.c., 39. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 88 Šajā lietā šāda interese pastāv, jo Direktīvas 2008/48 24. panta 1. punktā paredzētā saskaņotā noteikuma piemērošanas patēriņa kredītlīgumiem, kuri neietilpst šīs direktīvas materiālās piemērošanas un piemērošanas laikā jomā, mērķis ir nodrošināt, lai salīdzināmās situācijās saistībā ar strīdu par šāda veida līgumiem ārpustiesas izšķiršanu nodrošinātu vienotas procedūras pastāvēšanu.
- 89 Turklāt Rumānijas valdība, kā arī Komisija norāda, ka šis otrais jautājums nav pieņemams, jo tas attiecas uz ārpustiesas strīdu izšķiršanas procedūrām, savukārt pamatlietā šīm procedūrām nav konkrētas nozīmes. Interpretācijai, ko Tiesai ir lūgts sniegt šā jautājuma ietvaros, neesot nekādas saistības ar pamatlīetas priekšmetu.
- 90 Tāpat Rumānijas valdība uzskata, ka šis jautājums nav pieņemams arī tādēļ, ka iesniedzējtiesa ir lūgusi Tiesu interpretēt valsts tiesības, kas esot vienīgi valstu tiesu kompetencē.
- 91 Šajā ziņā ir jākonstatē, ka *Volksbank* iesniedzējtiesā ir apgalvojusi, ka, ciktāl valsts pasākumā, ar kuru paredzēts transponēt Direktīvu 2008/48, ietilpstošā tiesību normā, proti, *OUG* 50/2010 85. panta 2. punktā, ir ļauts vērsties patērētāju tiesību aizsardzības iestādē, kura turpmāk var piemērot sodu kredītiestādēm, nepastāvot pienākumam vispirms izmantot ārpustiesas strīdu izšķiršanas procedūras, kas attiecībā uz šāda veida strīdiem paredzētas valsts tiesību aktos, šis pasākums ir pretrunā Direktīvas 2008/48 24. panta 1. punktam, kurā ir paredzēts dalībvalstu pienākums nodrošināt atbilstīgas un efektīvas ārpustiesas strīdu izšķiršanas procedūras patērētāju strīdu izšķiršanai par patēriņa kredītlīgumiem.
- 92 Tāpat ir vispārzināms, ka pamatlietā patērētāju tiesību aizsardzības iestāde, šajā gadījumā – *ANPC*, patiešām ir uzlikusi naudas sodu kādai kredītiestādei, šajā gadījumā – *Volksbank*, pamatojoties uz to, ka tās noslēgtajos patēriņa kredītlīgumos bija ietverti valsts tiesiskajam regulējumam, ar kuru paredzēts transponēt Direktīvu 2008/48, pretēji līguma noteikumi, nepastāvot šīs kredītiestādes iespējai iepriekš izšķirt šo strīdu ārpustiesas kārtībā.
- 93 Šādos apstākļos, ņemot vērā šā sprieduma 48. un 49. punktā atgādinātos principus, ir jāsecina, ka, tā kā jautājums tādējādi ir par Savienības tiesību interpretāciju un katrā ziņā nav acimredzami, ka uz to nevarētu tikt sniegta nolēmuma pamatlietā pieņemšanai noderīga atbilde, Tiesai ir pienākums uz to atbildēt.

Par lietas būtību

- 94 Jākonstatē, ka, kaut arī Direktīvas 2008/48 24. panta 1. punktā ir paredzēts, ka ārpustiesas strīdu izšķiršanas procedūrām ir jābūt atbilstīgām un efektīvām, nedz šajā noteikumā, nedz kādā citā Direktīvas 2008/48 noteikumā, ko varētu ņemt vērā tās piemērošanas jomas interpretācijā, nav tuvāk precizēta šo procedūru kārtība vai iezīmes.
- 95 Līdz ar to minēto procedūru kārtība – tai skaitā to iespējami obligātais raksturs – ir jāparedz dalībvalstīm, ievērojot šīs direktīvas lietderīgo iedarbību (pēc analogijas skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Alassini* u.c., 44. punkts).

- 96 Ir tiesa, ka valsts tiesiskais regulējums, kurā ir paredzēts pienākums vispirms izmantot ārpustiesas strīdu izšķiršanas procedūru, garantējot šādas procedūras sistemātisku izmantošanu, pastiprina Direktīvas 2008/48 lietderīgo iedarbību (pēc analogijas skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Alassini* u.c., 45. punkts).
- 97 Tomēr nemainīgs paliek tas, ka nedz no Direktīvas 2008/48 24. panta 1. punkta formulējuma, nedz arī no tā mērķa vai kāda cita kontekstuālā elementa, kas var tikt ņemts vērā šā noteikuma interpretācijā, neizriet, ka tajā būtu paredzēts, ka dalībvalstīm minētais noteikums ir jātransponē, nosakot šāda veida pienākumu.
- 98 Turklāt Direktīva 2008/48 nevar liegt dalībvalstij, īstenojot rīcības brīvību, kas ārpustiesas strīdu izšķiršanas procedūru patērētāju strīdu izšķiršanai par kredītlīgumiem kārtības noteikšanas jomā tai ir paredzēta šajā direktīvā, atļaut pēc iespējas plašāku patērētāju pieeju institūcijām, kas ir īpaši izveidotas to interešu aizsardzībai, it īpaši ņemot vērā risku, ka patērētāji, kas parasti atrodas nelabvēlīgākā situācijā salīdzinājumā ar aizdevējiem gan attiecībā uz iespēju risināt sarunas, gan attiecībā uz informētības līmeni, var nebūt informēti par savām tiesībām vai var saskarties ar grūtībām to izmantošanā.
- 99 Turklāt nevar uzskatīt, ka ar tādu valsts tiesību noteikumu kā *OUG* 50/2010 85. panta 2. punkts – ciktāl tajā ļauts tieši vērsties patērētāju tiesību aizsardzības iestādē, kas ir tiesīga uzlikt naudas sodu, – tādas ārpustiesas strīdu izšķiršanas procedūras patērētāju strīdu par kredītlīgumiem izšķiršanai kā pamatlietā aplūkotojais valsts tiesību akts paredzētās šī iemesla dēļ vien ir kļuvušas neatbilstīgas, neefektīvas vai Direktīvas 2008/48 lietderīgo iedarbību nerespektējošas.
- 100 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz otro jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2008/48 24. panta 1. punkts ir interpretējams tādējādi, ka tas pieļauj tādu valsts pasākuma, ar kuru paredzēts transponēt šo direktīvu, sastāvdaļu veidojošu tiesību normu, ar kuru patērētāju strīdu par kredītlīgumiem izšķiršanai patērētājiem ir ļauts vērsties tieši patērētāju tiesību aizsardzības iestādē, kura turpmāk var piemērot sodu kredītiestādēm šā valsts pasākuma pārkāpuma pārkāpuma dēļ, nepastāvot pienākumam vispirms izmantot ārpustiesas strīdu izšķiršanas procedūras, kas attiecībā uz šāda veida strīdiem paredzētas valsts tiesību aktos.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 101 Attiecībā uz lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēti lietas dalībnieku izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (ceturtā palāta) nospriež:

- 1) Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 23. aprīļa Direktīvas 2008/48/EK par patēriņa kredītlīgumiem un ar ko atceļ Direktīvu 87/102/EEK 22. panta 1. punkts ir interpretējams tādējādi, ka tas neliedz valsts pasākuma, ar kuru paredzēts transponēt šo direktīvu valsts tiesībās, materiālās piemērošanas jomā ietvert tādu kredītlīgumus kā pamatlietā izvērtējamie, kuru priekšmets ir ar nekustamo īpašumu nodrošināta aizdevuma piešķiršana, lai gan šāda veida līgumi atbilstoši minētās direktīvas 2. panta 2. punkta a) apakšpunktam ir tieši izslēgti no šīs direktīvas materiālās piemērošanas jomas;
- 2) Direktīvas 2008/48 30. panta 1. punkts ir interpretējams tādējādi, ka tas neliedz valsts pasākumā, ar kuru paredzēts transponēt šo direktīvu valsts tiesībās, tā piemērošanas laikā jomu definēt tādējādi, ka šis pasākums ir attiecināms arī uz tādiem kredītlīgumiem kā pamatlietā izvērtējamie, kuri ir izslēgti no šīs direktīvas materiālās piemērošanas jomas un kuri bija spēkā minētā valsts pasākuma spēkā stāšanās brīdī;

- 3) Direktīvas 2008/48 22. panta 1. punkts ir interpretējams tādējādi, ka tas neliedz valsts pasākumā, ar kuru paredzēts transponēt šo direktīvu valsts tiesībās, kredītiestādēm noteikt minētajā direktīvā neparedzētus pienākumus attiecībā uz komisijas maksu veidiem, kuras tās ir tiesīgas iekasēt saistībā ar šā pasākuma piemērošanas jomā ietilpstošajiem patēriņa kredītlīgumiem;
- 4) Līguma par Eiropas Savienības darbību noteikumi pakalpojumu sniegšanas brīvības jomā ir interpretējami tādējādi, ka tie pieļauj tādu valsts tiesību noteikumu, kas aizliedz kredītiestādēm iekasēt noteiktas bankas komisijas maksas;
- 5) Direktīvas 2008/48 24. panta 1. punkts ir interpretējams tādējādi, ka tas pieļauj tādu valsts pasākuma, ar kuru paredzēts transponēt šo direktīvu, sastāvdaļu veidojošu tiesību normu, ar kuru patērētāju strīdu par kredītlīgumiem izšķiršanai patērētājiem ir ļauts vērsties tieši patērētāju tiesību aizsardzības iestādē, kura turpmāk var piemērot sodu kredītiestādēm šā valsts pasākuma pārkāpuma dēļ, nepastāvot pienākumam vispirms izmantot ārpustiesas strīdu izšķiršanas procedūras, kas attiecībā uz šāda veida strīdiem paredzētas valsts tiesību aktos.

[Paraksti]